

AF IKASTETIKET.DK I SAMARBEJDE MED SKABERLYST.DK

SÅDAN

FÅR DU SUCCES MED DIN

SYNING

få de 10 bedste tips fra en professionel skrædder

- 3. --- *Om Signe Eriksen og skaberlyst.dk*
- 4. --- *Indledning*
- 5. --- *TIP 1: Valg af stof: Sådan får du model og materiale til at matche*
- 7. --- *TIP 2: Skal stoffet vaskes inden syning?*
- 9. --- *TIP 3: Mønstervalg og tilpasning – sådan kommer tøjet til at sidde perfekt*
- 11. --- *TIP 4: Finish – sådan får dit tøj et professionelt udseende*
- 13. --- *TIP 5: Det skal du bruge – oversigt over syudstyr*
- 15. --- *TIP 6: Sy en prøvemodel – eller ri stoffet sammen først*
- 17. --- *TIP 7: Bliv ven med din symaskine – hvad skal den kunne?*
- 19. --- *TIP 8: Undgå de typiske begynderfejl – og få bedre resultater*
- 21. --- *TIP 9: Knapper og hæfter – sådan syr du dem pænest på*
- 23. --- *TIP 10: Foer og vlieseline – sådan får du det bedste resultat*

Om Signe Eriksen og skaberlyst.dk

Denne e-bog er blevet til i samarbejde med Signe Eriksen fra skaberlyst.dk.

Signe Eriksen er uddannet dameskrædder og modelkonstruktør i henholdsvis 2004 og 2006 og har senere suppleret med en professionsbachelor i design og business. Hendes mere end 10 års professionelle erfaring med at sy stammer fra skrædderiet og industrien, hvor hun har lavet mønstre og syet tøj til danske designeres salgskollektioner, musikere og almindelige mennesker. I praksis kan hun sy alt fra scenetøj til t-shirts og brudekjoler – og efter flere år i modebranchen startede hun i 2011 sin online sy-skole hjemmefra i Aarhus. Udover online sy-kurser holder Signe også workshops andre steder i landet.

Som konstruktør i modebranchen var Signe Eriksen ansvarlig for at få systuerne til at omdanne designerens tegninger til færdigt tøj. Det har givet hende en solid erfaring med, hvordan man forvandler en flad tegning til et brugbart stykke tøj, der følger kroppens kurver perfekt. På cv'et ses erfaring som underviser i syning hos AOF & FOF Århus,

stifter af eget tøjmærke, RagnaRock Fashion, ejer af eget skrædderi og tøjmærke, Seidr Design, freelance konstruktør/syerske for Mille Rostock og Lundgren & Vindinge, medstifter af butikken dsigns.dk i Aarhus og konstruktør hos de danske brands b.young, Minimum og Cero.

Med andre ord ved Signe Eriksen alt, hvad der er værd at vide om, hvordan tøj skal designes og sys for at blive behageligt at gå med – fra den rigtige højde på slidsen i nederdelen (så man også kan cykle i den), hvor dybe bukselommer skal være, så man ikke taber nøglerne – til hvordan man undgår, at tøjet ”kravler op”, når man bevæger sig.

Skaberlyst.dk

På hendes hjemmeside, www.skaberlyst.dk, tilbyder hun workshops i syning, mønsterkonstruktion og tilretning af kjolegrundmønstre. Der er også onlinekurser, hvor man kan lære alt fra at tråde symaskinen til at lave sine egne symønstre. Nogle af online-kurserne er bl.a. ”Symønstre til nederdel”, ”Kom godt i gang med at sy”, ”Syteknikker no. 1: Sømme” og ”Syteknikker no. 2: Lynlåse”. I alle onlinekurser er der masser af videoklip – hele 103 styk i ”Kom godt i gang med at sy-kurset”. Signe Eriksen holder også foredrag, hvor hun deler ud af sine er-

faringer. Et af dem har den rammende titel: ”Fra overfyldt tøjskab til brugbar garderobe”, hvor man kan få vejledning til at undgå tøjkriser foran klædeskabet.

Signe har også en blog på hjemmesiden, hvor du bl.a. kan finde indlæg om alt fra vaskeanvisninger, stofvalg, trådretning, ønskeliste til sy-udstyr, mønsterkonstruktion osv. Nogle af blogindlæggene er suppleret med en lille video med et konkret sy-tip, f.eks. til at sy en nederdel i ternet stof, så man ikke får skæve linjer i stoffet. Der ligger mere end 70 videoer på Skaberlyst-bloggen, så der er noget at gå i gang med. Mange af de udvalgte tips tager udgangspunkt i spørgsmål, som Signe Eriksen har modtaget i sin brevkasse, og hvis du har et konkret sy-problem, kan du skrive til brevkassen og få et gratis svar via bloggen. ♦

En rejse mod perfektion

Der er mange gode grunde til, at du skal begynde at sy dit eget tøj. Først og fremmest handler det om, at du får en personlig og velsiddende garderobe, som du ikke kan købe i butikkerne. Men du må have tålmodighed, da der er tale om et håndværk, som selv for professionelle tager årevis at lære. Det er ikke en nem opgave, som alle og enhver kan udføre perfekt efter at have læst et par instruktioner og set et par videoklip på nettet.

Signe Eriksen beskriver det at sy som "en rejse mod perfektion", da man – uanset hvor længe man har syet – altid kan forfine sine teknikker og opnå en dybere forståelse af håndværket.

"Man siger, at det først er, når en skræddermester er fyldt 60 år, at han eller hun føler, at håndværket sidder i hænderne – og når de magter alle teknikkerne til perfektion og forstår den overordnede sammenhæng mellem krop, mønster og materiale," siger Signe Eriksen, som understreger, at ens resultater naturligvis afhænger af, hvor meget tid og hvor mange kræfter man lægger i sit syprojekt. Det afhænger naturligvis også af, hvor hurtig du er til at fange teknikkerne. Nogle skal have vist det én gang, andre skal have det forklaret flere gange. Så bliv ikke fortvivlet, hvis syning virker svært i starten – hvis du øver dig, skal du nok lære det!

Årsagerne til overhovedet at gå i gang med at sy sit eget tøj er mange. For Signe og hendes kursister er de vigtigste grunde som følger:

- Syning giver ro i sjælen. Selve processen er nærmest terapeutisk, fordi man får et sjældent pusterum i hverdagen, hvor man kan fordybe sig og bare være sig selv.
- Syning byder på massiv læring. Det er et kæmpe stort område, og der er altid noget nyt at lære, for den der er nysgerrig og gerne vil blive dygtigere. Selv gamle rutinerede skræddermestre, der burde være pensionerede, lærer stadig – og holder ikke op med at sy, før kroppen siger stop.
- Og så giver syning dig mulighed for at designe og sy tøj, der passer lige præcis til dig. Både pasform og design får du indflydelse på, og jo mere du øver dig – jo mere du syr – desto bedre bliver du til at skabe en fantastisk garderobe til dig selv.

Uanset dit udgangspunkt kan du altid lære mere, så du får større succes med din syning. Hvis du ikke mestrer en syteknik med det samme efter at have set et enkelt videoklip eller to, så skal du ikke blive

alt for skuffet. Det er nemlig helt normalt!

"Alle kan blive gode til at sy, hvis man øver sig og er villig til at bruge den fornødne tid – samt at tage ved lære af sine fejl. Først og fremmest skal man gøre op med sig selv, hvad det er, man gerne vil kunne sy. Man skal sy, fordi man synes, at det er sjovt," siger Signe Eriksen, der mener, at det at sy faktisk er lidt af en succes i sig selv – da man allerede på baggrund af ganske få syteknikker – kan begynde at sy tøj til sig selv.

"Og jo mere du øver dig, desto mere komplicerede ting kan du få til at lykkes i din syning. Som resultat får du tøj, der sidder perfekt, og som er designet præcis, som du kan lide det, og som ikke kommer i nærheden af de priser, som en skræddersyet garderobe vil koste," siger Signe Eriksen, der anbefaler, at man starter med helt simple modeller for at få nogle motiverende succesoplevelser i starten.

I de følgende kapitler får du Signe Eriksens 10 bedste tips til, hvordan du får større succes med din syning. Og hvem ved? Måske kommer du til en dag til at sy som en professionel. Med denne e-bog har du i hvert fald taget første skridt på vejen.

Rigtig god læselyst!
ikastetiket.dk

TIP 1: VALG AF STOF

Sådan får du model og materiale til at matche

Der er stor forskel på det udtryk, dit tøj får, alt efter hvilket materiale det er syet i. Derfor er det en fordel at vide lidt om de forskellige stoftyper, så du kan træffe det rigtige valg af stof til det mønster, du ønsker at sy efter.

Stof kan inddeles i to hovedgrupper:

- Vævede metervarer, der ikke giver sig (fast stof)
- Strikkede metervarer, der kan strækkes (strækstof)

De vævede metervarer kan nogle gange have elastan i sig, som betyder, at stoffet kan strækkes en smule. Men det vil aldrig være lige så meget som en strikket metervare. Du kan se forskel ved at strække let i stoffet – både i længden og bredden. Strikkede metervarer vil give sig i begge retninger, mens vævede metervarer (med nogle få undtagelser) kun vil give sig i bredden.

Begge grupper stof er lavet af råmaterialer, som kan inddeles i yderligere tre hovedgrupper:

- Naturfibre (bomuld, hør, uld og silke)

- Regenererede fibre (viscose og acetat)
- Syntetiske fibre (polyester, nylon, polyamid og elasthan)

De forskellige råmaterialer giver stoffet forskellige evner, fordele og ulemper, og egner sig derfor til forskellige syprojekter.

Stol på din intuition

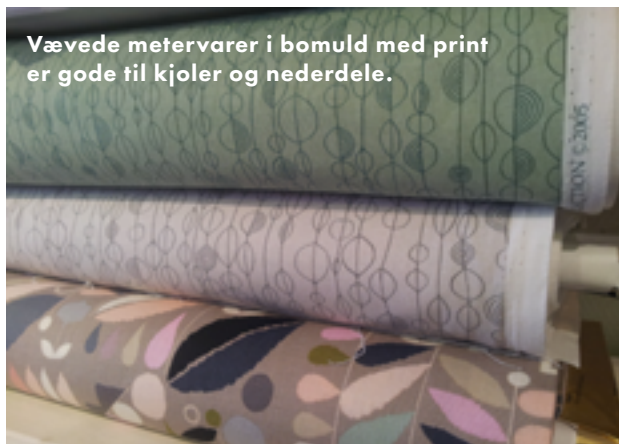
Det vigtigste, når du vælger stof, er, at du vælger noget, du kan lide. Når det kommer til stof, ser hænderne bedre end øjnene, så mærk altid på stoffet, inden du beslutter dig.

Stræk let i det, for at mærke hvor holdbart og slidstærkt det virker, og om der er stræk i det eller ej. Krøl det sammen i hånden for at mærke, hvor ”sprødt” det er, og for at se om det krøller. Hvis varmen fra din hånd kan krølle stoffet, kan du regne med, at det også vil krølle i brug. Det er ikke sikkert det gør noget. Men hvis det er stof til kjolen, der skal med på rejse og bo i en kuffert i flere uger, så er det måske bedre med et stykke stof, der har fået en anti-krølbehandling.

Bløde metervarer vil falde flot, men også afsløre mere af kroppens figur.

TIP 1: VALG AF STOF

Tænk også på, om det er noget stof, som du vil kunne holde ud at have på helt tæt på kroppen i mange timer ad gangen, og om det egner sig til det mønster, du overvejer at bruge. Mønstre til strikkede stoffer er mindre end dem til vævede stoffer, fordi man bruger strækket i stoffet til at give en god pasform. Hvis du syr en strækmodel i vævet stof, bliver den for lille, fordi stoffet ikke giver sig. Omvendt hvis du syr en vævet model i strikket stof, så ser det slasket ud, fordi fleksibiliteten i stoffet ikke får lov til at arbejde.

Spørg om hjælp

Spørg om hjælp i butikken, hvis du er i tvivl. Ekspedienterne kan ofte vejlede om, hvad bestemte stoftyper kan, og hvordan de vil komme til at se ud i en bestemt model – om de f.eks. vil strutte eller falde ind til kroppen.

På [Skaberlyst.dk](https://www.skaberlyst.dk) finder du en gratis guide til metervarer, som du kan downloade, når du siger ja tak til at modtage nyhedsbrevet. Valget af den rigtige metervarer er afgørende for succes eller fiasko, og guiden kan hjælpe til at undgå, at syprojekter fejler.

Det kan være en kæmpe udfordring at vælge det rigtige stof mellem de bunkevis af metervarer, der er tilgængelige både i stofbutikker og på nettet, og det er nemt at blive overvældet. Men med en god basisviden om hvad de forskellige metervarer er gode til, kan du meget bedre stille de rigtige spørgsmål i stofbutikken, så personalet får de bedste muligheder for at hjælpe dig videre.

Det kan hjælpe dig til at træffe din beslutning. Men stol mest på din egen intuition. Du ved, hvordan dit yndlingstøj hjemme i skabet føles, og hvis du går efter stof, der føles nogenlunde på samme måde, så går det ikke helt galt. ♦

Vælg først og fremmest stof, du selv kan lide.

Skal stoffet vaskes inden syning?

Der er delte meninger om, hvorvidt man skal vaske stoffet, inden man klipper og syr. Signe Eriksen vasker kun jersey på forhånd, da de fleste jersey-metervarer krymper forholdsvis meget i vask. De fleste andre typer stof foretrækker hun at sy, før hun vasker – medmindre hun i butikken har fået at vide, at det krymper ekstra meget.

Hovedårsagen til det er, at der er mere hold på stoffet, inden det er blevet vasket. Uvasket stof er nemmere både at klippe og sy, end det er, efter det har været en tur i vaskemaskinen. I vaskemaskinen kan hele metervarer risikere at få permanente folder og mærker eller blive hevet ud af facon. Når tøjet er syet, inden det bliver vasket første gang, er sømmene med til at holde stoffet på plads.

For at undgå at stoffet ændrer sig for meget, bør man i stedet dampe det igennem, inden man syr. Det tager det værste krympning, hvis ikke det hele – uden de ulemper der er ved at vaske et stort stykke stof i maskinen. Brug et professionelt dampanlæg, hvor dampen bliver suget ud af stoffet med det samme, hvis du har adgang til det. Har du ikke det, så er det vigtigt, at stoffet får lov at tørre helt (gerne til næste dag), inden du begynder at klippe og sy.

Sy stoffet sammen inden vask

Vælger du at vaske stoffet på forhånd, så kan du

Fold stoffet sammen, og sy i kanten inden vask. Vask det som det færdige tøj – 30 grader er som regel nok.

TIP 2: VASK AF STOF

i det meste stof forhindre en del af folderne og skævhederne ved at sy stoffet sammen i kanterne først, så det er et mindre stykke, der vælter frit rundt i maskinen. Sørg for, at du folder stoffet ret nøjagtigt sammen, og vær opmærksom på at folde efter trådretningen. Sy derefter stoffet sammen i kanten, så det ikke folder sig ud i vaskemaskinen. Hvis du har en overlocker, er det en god idé at sy stoffet sammen på den, da det forhindrer kanterne i at trævle. Når stoffet er vasket, kan overlock-kanten klippes af, og stoffet kan foldes ud igen.

Lav en vasketest

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt en metervare kan tåle at blive vasket, kan du lave en vasketest på en stofrest. Det er en ret god metode til at sikre sig, at man ikke syr noget, der ikke kan bruges efter første vask. Man kan nemlig ikke altid regne med, at en metervare kan vaskes, som materialet ellers naturligt kan tåle. Ligesom man kan lave 'superwash'-uld, der er bearbejdet, så det kan tåle at komme i vaskemaskinen, uden at det filtrer, kan man også lave behandlinger af stoffet, der gør at det ikke længere kan vaskes, selvom det f.eks. er lavet af bomuld, der i sin naturlige tilstand kan tåle at blive kogevasket. Det kan bl.a. skyldes forskellige overfladebehandlinger, der giver glatte, blanke, ru, glitrende eller andre overflader til stoffet, som er flotte at se på. Det kan også være 'stivelse', man får vasket ud af

Vask stoffet og klip kanten af.

stoffet. Det kan være både positivt eller negativt, alt efter om man ville have, stoffet skulle være stift – eller om man regnede med, at man kunne vaske det

blødt. Princippet er det samme: stoffet ændrer sig efter vask. Nogle gange til det bedre, andre gange til det værre. ♦

Sådan kommer tøjet til at sidde perfekt

Snitmønstre er uundværlige, når man syr tøj. Når du er mere rutineret, kan du lære at lave dine egne snitmønstre, men i starten er det en god idé at købe færdige snitmønstre i standardstørrelser fra nogle af de mange mønsterdesignere, der sælger deres mønstre online og i stofbutikkerne. Kig f.eks. også hos de mindre 'indie'-designere, hvor det ofte kun er en enkelt person eller to, der står bag en mønsterlinje, og hvor designerens personlige stil derfor skinner igennem ganske som hos mindre modebrands i tøjbutikkerne. Tjek f.eks.: MariaDenmark (mariadenmark.dk), Colette (www.colettepatterns.com), By Hand London (byhandlondon.com) og herretøjsbrandet Thread Theory (threadtheory.ca).

Hvis du selv vil bestemme, hvordan designet skal være og tegne linjerne, så de passer lige præcis til din stil, kan du lære at lave dine egne snitmønstre. Går du den vej, skal du bruge et personligt tilrettet grundmønster, som du bl.a. kan få lavet på Signe Eriksens workshops, eller du kan booke hende til en personlig tilretning. Du kan selvfølgelig også få en anden dygtig skrædder eller konstruktør til at lave et grundmønster til dig. Og hvis du er i den heldige situation, at du sådan nogenlunde passer en

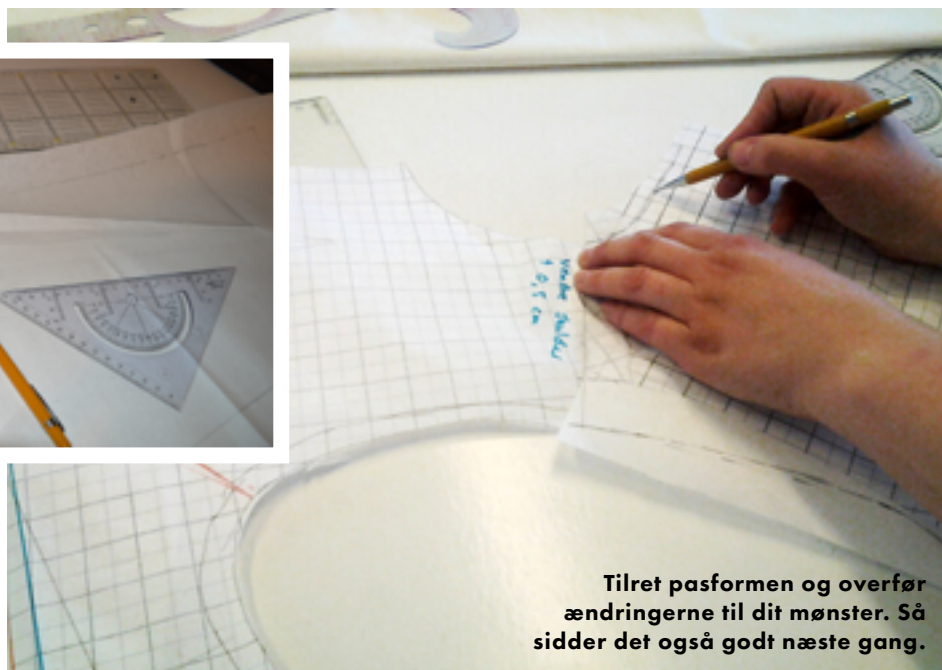

Mønsterkonstruktion er et stort område i sig selv.

TIP 3: MØNSTERVERLG OG TILPASNING

Tilpas dine symønstre efter din krop for at få en god pasform i tøjet.

Tilret pasformen og overfør ændringerne til dit mønster. Så sidder det også godt næste gang.

Du kan lære at lave dine egne mønstre på Signe Eriksens workshops i konstruktion.

standardstørrelse, kan du bruge de grundmønstre, som du kan købe fra de store, internationale mønstermærker.

Derfor skal du tilrette færdige snitmønstre

Et færdigt snitmønster passer sjældent perfekt, da de færreste af os kan hoppe i en standardstørrelse. Hvis pasformen skal blive god, skal dine snitmønstre tilrettes til din krop. Og det skal de, hver eneste gang du arbejder med et nyt design. Vælger du at arbejde med et grundmønster og derfra lave dine egne snitmønstre, har du godt nok pasformen på plads fra starten, men du skal til gengæld

lave et nyt mønster, hver eneste gang du vil lave et nyt design. Grundmønsteret, som det er uden designændringer, klæder meget få mennesker. Derfor er det ikke ret sandsynligt, at du kan bruge det, som det er.

Så enten skal du lære at tilrette – eller også skal du lære at designe og konstruere. Begge dele kræver en portion faglig viden for at få held med at kombinere god pasform med godt design, der klæder kroppen. Men om du vælger det ene eller det andet (eller en kombination, hvor du nogle gange laver dine egne snitmønstre og andre gange tilretter andres), er et spørgsmål om, hvad du

har lyst til, og hvilken måde du bedst kan lide at arbejde på. Du skal lære noget, uanset hvad du vælger – det er bare forskellige ting, du skal lære.

Stort fagligt område

Konstruktion og udvikling af snitmønstre er et meget stort fagligt område. Men selvom man kan fordybe sig et helt liv i at forstå sammenhængen mellem kroppen og mønstrene, så kan man lave et hav af forskellige kombinationer og designs blot med en lille håndfuld teknikker. Når du går i gang med at lære at konstruere, vil der derfor ikke gå lang tid, inden du er i stand til at lave dine egne mønstre. ♦

TIP 4: FINISH

Sådan får dit tøj et professionelt udseende

Finish i tøjet er ikke bare noget, man tjekker igennem til sidst. Det er noget, man arbejder med i hele processen fra tegning til færdigt tøj.

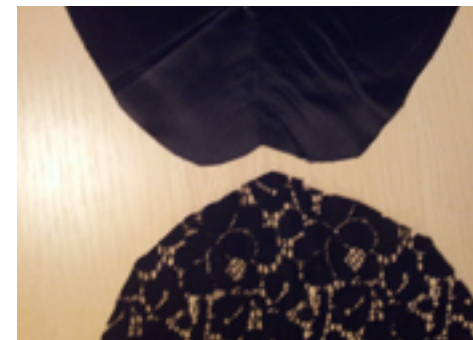
Der er mange ting, der er medvirkende til, at finish bliver bedre. Fælles for dem er, at det er små processer undervejs i syningen, der gør forskellen. Lykkes det at få bygget en god finish ind i sit tøj, vil det komme til at se mere professionelt ud. De steder, du skal bruge ekstra meget opmærksomhed, er ved presning, trånder, sømrum, trådretning og rette vinkler.

Presning

Alle sømme skal presses, inden du syr på tværs af dem. På den måde undgår du små buler og folder ved sømmen. Professionelle sømme er skarpe, og det er nemt at opnå, hvis du har et godt dampstrygejern med meget tryk på, og et strygebræt der er forholdsvis fast uden at være af massivt træ. Pres sømmene ved at sætte strygejernet ned, eventuelt dampe lidt, og derefter LØFTE strygejernet igen, inden du sætter det ned lidt længere henne ad sømmen. Undgå så vidt muligt at stryge sømmene, hvor du kører strygejernet hen over stoffet, da det ofte trækker sømmene ud af facon.

TIP 4: FINISH

Fra højre: 1. Pres sømmene undervejs i syprocessen. 2. Sy efter det sømrum, du har klippet med. 3. Tjek at mønsteret følger trådretningen inden du klipper stoffet. 4. Undgå spidser og v'er ved at sørge for vinkelrette linjer i mønsteret.

Trådender

Gør det til en vane at klippe alle trådender af undervejs i syningen, så de ikke sidder og stritter til sidst. Selvom man ikke lige umiddelbart kan se trådenderne fra retten af tøjet, så har de det med at arbejde sig ud gennem stoffet, så man kan blive ved med at finde små tråde, der skal klippes af.

Sømrum

Det er vigtigt, du ved, hvor meget sømrum du har på dine klippede stofdele, inden du begynder at sy tøjet sammen. Syr du med mere sømrum, end du har klippet med, vil tøjet blive for småt. Syr du omvendt med mindre sømrum end, du har klippet, vil tøjet blive for stort. Nogle mønstre har allerede sømrum lagt til de enkelte dele, og så er det vigtigt, at du følger de anvisninger, der står. Andre mønstre har ikke sømrum på i forvejen, og der bør du lægge to centimeter til i sidesømme, midt bag, ærme-

sømme og bensømme. I andre sømme bør det være nok med 1 eller 1½ cm sømrum. De to centimeter i de lange sømme giver dig mulighed for at tilrette pasformen i stoffet, hvilket du ikke altid har mulighed for ellers.

Trådretning

Det er vigtigt at overholde trådretningen fra mønstre delene. De fleste mønstre skal klippes efter den lige trådretning, som er langs med ægkanten af stoffet (stoffets naturlige vævede kant), men enkelte skal klippes på skrå for at give det rigtige resultat. Trådretningen er altid tegnet ind på mønstre delene med en lang linje med pil i den ene eller begge ender. Linjen skal være parallel med stoffets ægkant, for at mønstre delene ligger korrekt. Selv en lille forskydning på under en centimeter kan give en dårligere pasform i tøjet med sømme, der drejer sig rundt om kroppen.

Tjek trådretningen ved at sætte mønstre delen fast i stoffet med en knappenål i den ene ende af trådretningslinjen og mål fra linjen/nålen ud til kanten af stoffet. Herefter kan du nemt dreje med resten af mønstre delen, indtil den anden ende af linjen også er parallel med kanten af stoffet.

Rette vinkler

Tjek rette vinkler i mønstre ret, inden du klipper. Man arbejder oftest kun med et halvt mønster, hvor forstykket ligger til fold midt for, og bagstykket har en søm midt bag. På den anden side af den fold eller søm gemmer sig et mønster, der er fuldstændig identisk med det, du arbejder med. Dit mønster bliver med andre ord spejlet om midt for og midt bag linjen. Det betyder, at hvis dine designlinjer ikke er fuldstændig vinkelrette på disse spejlingslinjer, så vil det kunne ses i din færdige model som enten et lille "v" eller en lille spids opad midt på linjen. ♦

TIP 5: DET SKAL DU BRUGE

Oversigt over syudstyr

Inden du skal i gang med at sy, er der noget udstyr, som skal være på plads først. Der findes rigtig meget syudstyr, men du behøver bestemt ikke investere i en af hver dims, de har i stofbutikken. Start med det mest nødvendige, og byg din sykasse op efterhånden, som du får nye behov. Det vigtigste er, at du køber grej af ordentlig kvalitet. Det er bedre at give 200 kroner mere for en god stofsaks end at have ti dimser, du knapt nok ved, hvad skal bruges til.

Ud over en god symaskine og evt. en overlocker skal du som minimum bruge følgende:

LINEALER: En vinkelmåler og en lang lineal er uundværlige, når du skal tegne mønstre af. I stedet for at starte med en dyr skrædderlineal, så køb en billig quiltelineal på 60 x 15 cm. De findes til under 100 kroner. Dine linealer skal helst være gennemsigtige. Det gør dem nemmere at arbejde med, fordi du kan se møntrets linjer igennem linealen. Dermed sikrer du dig, at du tegner de rigtige linjer af.

MÅLEBÅND OG SØMMOMETER: Du skal bruge et målebånd til at tjekke størrelsen på mønstret og til at måle ud til forskellige detaljer og naturligvis til at måle dig selv. Sømmometeret er en stor hjælp, når der skal lægges sømrum til mønstrene eller evt.

Køb gode sakse,
især til stof.

på stoffet, hvis du har klippet et mønster ud uden sømrum. Der findes forskellige udgaver af begge dele. Prøv dig frem, til du finder en favorit.

MØNSTERPAPIR, BLYANT OG VISKELEDER: Hvis du har mulighed for det, så vælg en kraftigere type mønsterpapir end den normale fra stofbutikken.

Den kvalitet, de bruger på de fleste af de danske designskoler, kan købes i ruller på 100 meter, så der er nok til meget lang tid. Find den bl.a. på: www.mika-emballage.com.

Blyanten skal være spids, så du kan stole på dine linjer, og viskelæderet skal være godt, så det ikke river hul i mønsterpapiret, når du skal viske ud.

TIP 5: DET SKAL DU BRUGE

GODE SAKSE: Du skal bruge mindst tre forskellige sakse: en papirsaks, som KUN klipper i papir (det sløver sakse helt enormt meget at klippe i papir), en stofsaks, som skal klippe ubesværet gennem stoffet, og som ligger godt i hånden, samt en broderisaks til at klippe små fine detaljer. En rigtig god stofsaks er for eksempel en KAI 7230-saks fra den professionelle serie. Det er en dyr saks i rustfrit stål, men den er alle pengene værd. Den klipper virkelig godt i både kraftige og helt lette metervarer, som ellers er svære at klippe i.

NÅLE: Du skal bruge tre typer nåle: knappenåle, synåle og maskinnåle. Der er lidt forskel på, hvad man foretrækker, men Signes favorit knappenåle er fra Prym, og de er kun 0,5 millimeter tykke. De passer til de fleste typer stof, både det lidt kraftige og det helt fine. Nålene fra Prym er lidt dyre, men en æske kan sagtens holde i 10 år, og så undgår man at nålene trækker tråde i stoffet undervejs i processen, som mange af de billigere nåle ellers gør.

Synålene skal heller ikke være for store, for så vil de lave for store huller i stoffet. Gå efter skræddernåle, hvis de er til at finde.

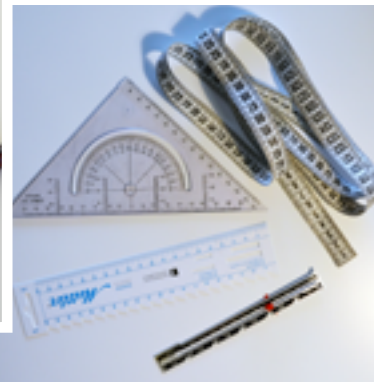
Til symaskinen skal du altid købe nåle fra Schmetz. Det er den bedste kvalitet, og de kan holde til at blive brugt i flere timer ad gangen.

FINGERBØL: Hvis du skal sy i hånden, er det vigtigt, at du passer på dig selv, så du ikke får syet hul på

Lidt, men godt sygrej er bedre end meget sygrej.

Et presseføl gør det meget nemmere at presse kurver og rundinger.

Linealer og målebånd er uundværlige, når man syr.

din langefinger, som er den, du bruger til at skubbe nålen gennem stoffet. Derfor skal du have et fingerbøl, der passer godt til din langefinger.

MARKERINGSTUSCH OG/ELLER SKRÆDDERKRIDT: Stoffet kan afmærkes med både tusch og kridt, når du skal tegne sømrum, hvis de ikke er på mønstret. Du kan også bruge dem til at tegne lommeåbninger, klippelinjer til skråbånd, designlinjer på prøvemodeller og meget præcise afmærkninger til for eksempel placering af knapper eller spidsen af indsnit. Vær sikker på, at tuschen går af i vask, og køb kridt af god kvalitet.

ÆRMEBRÆT OG PRESSEFØL: Nu har du lært, at det

er vigtigt at presse alle sømme, men der er mange sømme, der er svære at presse på et almindeligt strygebræt. Det er for eksempel kurvede sømme og smalle steder som ærmer og bukseben. Her er både ærmebrættet og presseføllet rigtig gode hjælpemidler og en god genvej til at få mere professionelle sømme i dit tøj.

OPSPRÆTTER: Uanset hvor god du er til at sy, kommer du ikke uden om en opsprætter. Der vil altid være situationer, hvor du får brug for at sprætte en søm op. Vælg en opsprætter, der ligger godt i hånden og har en god skarp kniv. Der er mange andre muligheder end de små runde opsprættere, der står på disken i mange stofbutikker. ♦

TIP 6: PRØVEMODEL

Sy en prøvemodel – eller ri stoffet sammen

Test designlinjer i en prøvemodel.

Selvom snitmønsterdesignere gør alt, hvad de kan for at bygge en god pasform ind i deres mønstre, så er det umuligt at lave et mønster, der passer alle mennesker lige godt. Der er altid nogle små forskelle på vores kroppe, og derfor vil der være nogle, der har brug for at tilrette og ændre i mønstrene. Den grundigste måde, at finde ud af hvad du skal have ændret i dit mønster, er ved at sy en prøvemodel.

Læg ekstra sømrum til i sidesømmen, så du har noget at rette i.

En prøvemodel er en udgave af tøjet, der er syet i billigt stof, og hvor der ikke er brugt energi på finish, men hvor det udelukkende er meningen, at man skal tjekke pasformen og designet for at se, om det er et mønster, der vil klæde én godt. Når du har tilrettet prøvemodellen til din personlige pasform, kan du overføre ændringerne til mønstret, og så har du et godt mønster, der passer meget bedre (måske perfekt) i forhold til det oprindelige. Så er det ikke så risikabelt at klippe i stoffet. Du ved, at det passer, så det kan ikke gå helt galt.

En anden mulighed, hvis du ikke gider sy en prøvemodel, er at klippe og sy skuldर्सømme, sidesømme, bagsøm, ærmesømme og/eller bensømme med ekstra sømrum, gerne 2-3 cm. Det giver mulighed for at justere en hel del i sømmene, og blandt andet flytte skuldर्सømmen, hvis der er noget andet, der passer bedre til din krop. Vælger du denne metode, skal du ri stoffet sammen med lange sting på symaskinen, prøve tøjet på og lave de ændringer, der er brug for, inden du syr tøjet sammen på ny med den almindelige stinglængde.

TIP 6: PRØVEMODEL

Metoden med ekstra sømrum er super god til at rette småting. Men har du brug for større tilretninger, som for eksempel at tage højde for en svajryg eller en barm, der er større eller mindre, end hvad mønstrene er lavet til, så har du brug for at arbejde inde midt på dit mønster. Og så kan du altså ikke lave tilstrækkelige tilretninger i sømrummet. Det er mere avanceret at lave tilretninger på mønstret ud fra en prøvemodel, men med lidt hjælp i starten fra enten et kursus i tilretning eller fra en god sy-veninde kommer du rigtig langt.

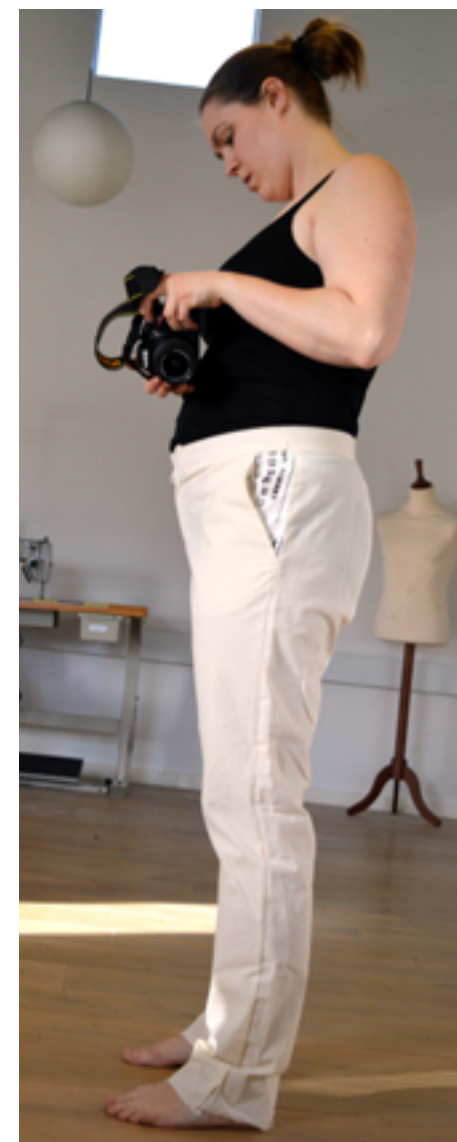
Stof opfører sig forskelligt

Selvom du har tilrettet mønsteret efter en prøvemodel, kan der være forskel på, hvilke tilretninger der er brug for – fra kjole til kjole og fra stof til stof. Et mønster, der er perfekt i én type stof, kan være for stort og løst i en anden type, og for stramt i en helt tredje type. Derfor er det generelt en god idé at klippe og sy med lidt ekstra sømrum, så der er lidt at justere i. Ri sidesømme og skuldersømme sammen, så de er lette at pille op, hvis det er nødvendigt, og prøv tøjet på undervejs, så du fanger de små skævheder og unøjagtigheder og får dem rettet til.

Med tiden vil du få så meget rutine, at du kan mærke på stoffet på forhånd, om det egner sig til dit mønster eller ej. Så vil du opleve, at det bliver nemmere at tilrette, og at du efterhånden har brug for færre tilretninger i dit tøj for at få det til at sidde godt. ♦

Er du i tvivl om en detalje, så test den i en prøve.

Sy en prøvemodel for at teste pasformen i et nyt mønster.

Bliv ven med din symaskine – hvad skal den kunne?

Køb en god symaskine, der passer til dine behov. Spørg hos en forhandler.

Noget af det første du skal anskaffe dig, når du begynder at sy selv, er selvfølgelig en symaskine. Men hvilken symaskine skal du vælge? Den billige fra supermarkedet til 500 kroner eller den store brodermaskine til 12.000 kroner, som du har set gode anmeldelser af på nettet?

Svaret er enkelt: Ingen af dem. Du skal vælge en solid maskine med en god motor og ikke alt for mange indstillinger. Det eneste, du har brug for, er, at den kan sy ligeud, bakke og sy zigzag. Så kan du sy næsten alt.

Symaskiner i den lidt dyrere ende har gode funktioner som automatisk knaphul og nåletråder samt indstilling af nåleposition, der kan være en stor hjælp i syningen, men som ikke er et must for at få et godt resultat. Har du mulighed for at prøve forskellige maskiner hos en forhandler, kan det klart anbefales. Der er stor forskel på designet og nogle af de mere specielle funktioner på maskinerne. Til gengæld er der ikke den store forskel på, hvor godt de syr. Derfor skal du primært vælge din symaskine ud fra, hvilke ekstra ting den kan.

En overlocker er for de øvede

En overlocker er en særlig slags symaskine til syning i strikstof, der kan sy sømme, som er stræk-

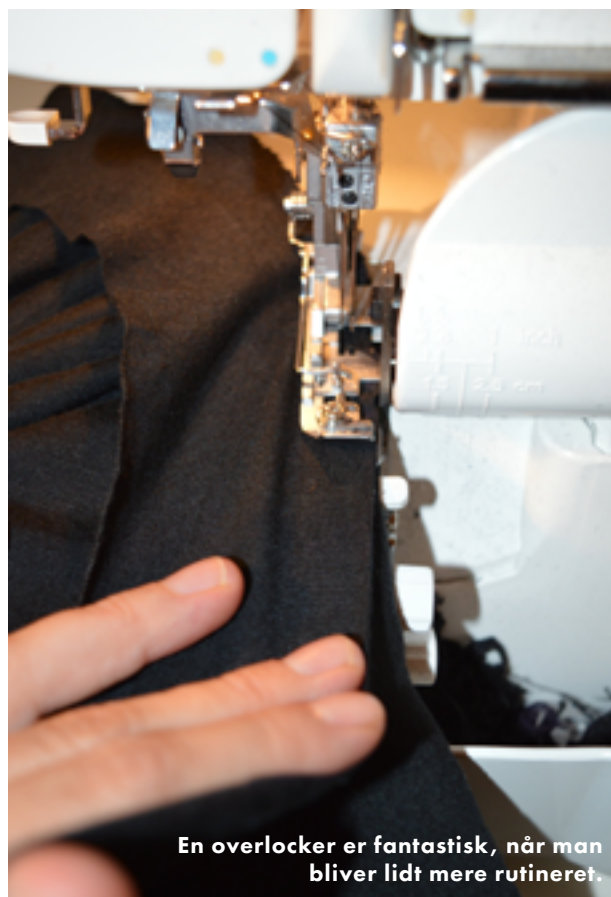
TIP 7: SYMASKINEN

bare. Overlockeren er opfundet i slutningen af 1800-tallet i USA med det formål at mekanisere og lette processen med at sy strikstof sammen. Forskellen på en almindelig symaskine og en overlocker er, at en almindelig symaskine syr med en overtråd og en undertråd, som den 'låser' mellem stoflagene for at holde stoffet samlet, hvor overlockeren arbejder lidt anderledes, da den syr med en eller to nåle og to gribere. Der er altså ikke en undertråd på en overlocker, som man kender det fra en almindelig symaskine. Til gengæld ordner overlockeren kanten af sømmen, samtidig med at den syr stoflagene sammen. Det er en af grundene til, at det er så populær en maskine.

Du har måske hørt fra andre øvede syersker, at de ikke kan leve uden deres overlocker. Som ny syerske kan du nu sagtens klare dig uden. Mange af de ting, man kan med en overlocker, kan man sy variationer af på den almindelige symaskine. Nyere symaskiner har både stræksømme og overlockereffekter, der er ganske udmærkede, og kantning af sømrum kan man langt hen ad vejen klare med zigzag. Men når budgettet er til det, så er det en rigtig god idé med en overlocker, som giver en meget mere professionel finish til sømmene i tøjet.

God til bløde stoffer

Strikkede metervarer som jersey og isoli, der i dag bliver brugt rigtig meget til tøj, er så fleksible, at sømmene knækker, hvis man syr stoffet sammen

En overlocker er fantastisk, når man bliver lidt mere rutineret.

med en almindelig symaskine. Det sker, fordi stoffet strækker sig mere, end sytråden kan følge med til. Derfor er det super smart med de strækbare sømme, man kan sy med en overlocker. De sikrer, at tøjet holder længere, og at sømmene kan holde til det stræk, de bliver udsat for, når tøjet er i brug. Hvis sømmene

Sømrum ordnet på overlocker.

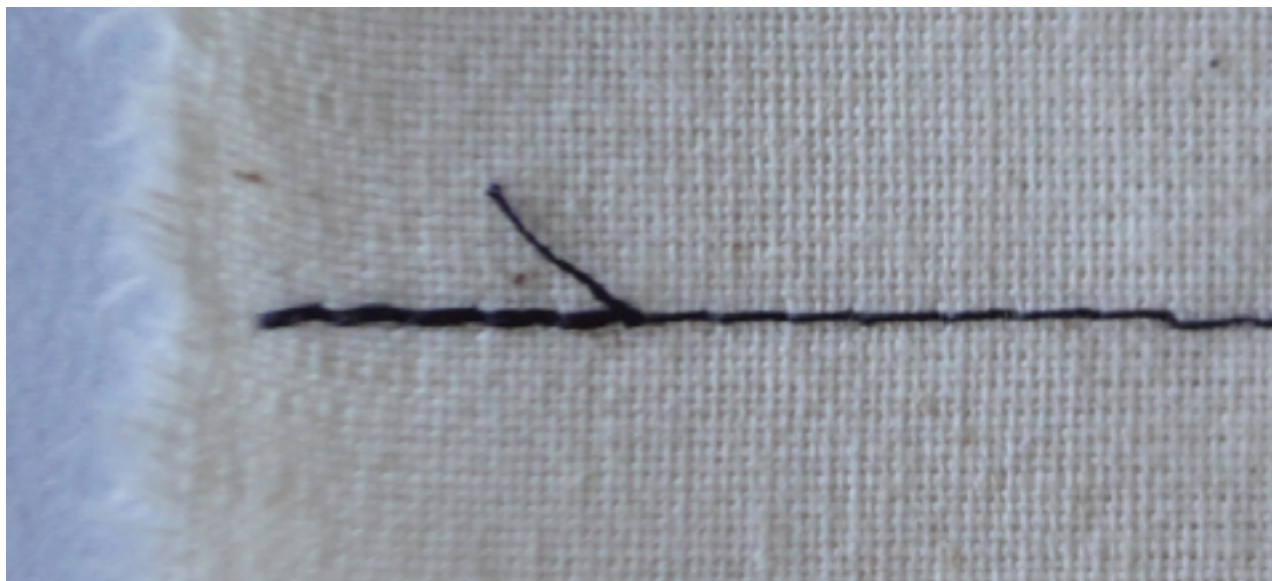
ikke kunne strække sig, ville man ikke kunne bruge den gavnlige effekt af strikket stof, som for eksempel giver en bedre komfort og mere bevægelighed i tøjet. Det ville i stedet være sømmene, der bestemte, hvor meget tøjet kunne give sig, og dermed hvor stor bevægelighed man ville have i det. ♦

Undgå de typiske begynderfejl – og få bedre resultater

Syteknikker er koden til at kunne sy lækkert tøj. Ja, syteknikker er faktisk koden til at kunne sy i det hele taget – om resultatet så bliver lækkert eller ej. Stoffet samler sig ganske enkelt ikke uden brug af syteknikker. Når man taler om at 'knække koden' indenfor syning, betyder det, bl.a. at man ved, hvilke syteknikker man skal vælge, når man syr sit stof sammen til tøj. Og der er MANGE syteknikker at vælge imellem. Mange af dem er forskellige og kan forskellige ting, men ret mange er også variationer af hinanden og kan i princippet det samme. Hvilke syteknikker man vælger, kommer an på, hvad man syr, hvilket stof man syr i, hvor rutineret man er, eller hvor hurtigt det skal gå.

Kom godt i gang

Som nybegynder er det vigtigt, at du lærer teknikkerne rigtigt fra starten. Vil du skyde genvej og få styr på syningen fra start (og undgå en masse frustrationer over syrækkefølger og teknikker) kan du melde dig til et sykursus. Det kan f.eks. være Signe Eriksens online-sykursus '[Kom Godt I Gang Med At Sy](#)'. Kurset er delt ind i otte lektioner, hvor du lærer alt det grundlæggende. Du lærer for eksempel

Lær at hæfte rigtigt, når du starter og slutter en søm.

at undgå de fleste problemer med symaskiner, der syr grimt – det gør du ganske enkelt ved at vælge den rigtige nål og tråd eller løse fejl i trådningen af maskinen. Du lærer også små tricks som at hæfte tråden korrekt. De fleste starter ude ved kanten af stoffet, syr frem – tilbage – og frem igen. Men på mange symaskiner giver det en øget risiko for, at

maskinen trækker stoffet med ned og danner en klump i starten af en søm. Hvis du i stedet starter halvanden centimeter inde på stoffet og bakker ud til kanten, inden du syr frem, vil det i langt de fleste tilfælde løse problemet. Og tråden er hæftet godt nok, hvis du rammer oven i den samme søm, når du syr frem.

TIP 8: UNDGÅ FEJL

Syning på den smarte måde handler om at lære de grundlæggende teknikker, så du ikke skal bøvle med dem i fremtiden. Det er supervigtigt med et godt fundament, hvis man gerne vil opnå noget, og det er netop det gode fundament indenfor syning, du får opbygget i dette online sykursus.

Du skal ikke kigge på nålen

Her er et helt simpelt trick til at få bedre sømme. Det går ud på, at du ikke skal kigge på nålen, når du syr. Den skal symaskinen nok styre. Du skal i stedet koncentrere dig om kanten af stoffet og om at sikre dig, at du syr med det rigtige sømrum hele vejen. Hvis du har klippet stoffet med halvdanden centimeter sømrum, så skal du også sy med den afstand fra kanten af stoffet til nålen.

Til at hjælpe med at guide stoffet rigtigt igennem maskinen er der på de fleste symaskiner afmærket forskellige afstande på stingpladen. Mål fra din nål til de forskellige afmærkninger, hvis der ikke står helt tydeligt, hvor langt der er til dem, så du ved hvilken linje, du skal følge. Så sørger du for, at kanten af stoffet følger den rigtige afmærkning, mens du syr.

Syteknikker er et af de områder indenfor syning, hvor du aldrig bliver færdig med at lære nyt. Men med en ganske lille håndfuld teknikker kan du sy rigtig meget forskelligt tøj, og så kan du lige så stille udbygge din værktøjskasse, efterhånden som du får brug for at lære nye teknikker at kende. ♦

Brug stingpladen på symaskinen som en guide til at sy med det rigtige sømrum.

Signe Eriksens online kursus **Kom Godt I Gang Med At Sy** er et godt begynderkursus.

Sådan syr du knapper pænest på (så de ikke falder af)

Knapper og hægter holder bedst, hvis du syr dem fast i hånden. Nogle maskiner kan sy knapper i, men det kan ikke altid anbefales. Det kræver stor præcision, når man sætter knappen i maskinen for at undgå, at nålen knækker, hvis den ikke rammer præcis i hullerne. Og det er langt fra alle symaskiner, der hæfter knapperne lige så godt, som du kan gøre i hånden, så du risikerer, at dine knapper ryger ud af tøjet efter kort tid.

En gylden regel, når man syr knapper i, er, at tråden skal igennem hvert hul i knappen otte gange. I industrien resulterer det i, at mange fabrikker lægger tråden otte-dobbelt, syr gennem hullerne én gang og binder en knude på bagsiden. Det er sådan nogle knapper, der falder hurtigt ud.

Du skal i stedet følge denne guide, når du syr knapper i tøj:

- Sy med en dobbelt tråd og hæft i det punkt, knappen skal sidde ved at sy igennem løkken for enden af tråden.
- Sy knappen i fire gange gennem hvert hul (tråden ligger dobbelt – den kommer otte gange igennem). Lad der være et lille mellemrum

Vælg knapper, du synes er flotte,
og som passer i størrelsen.

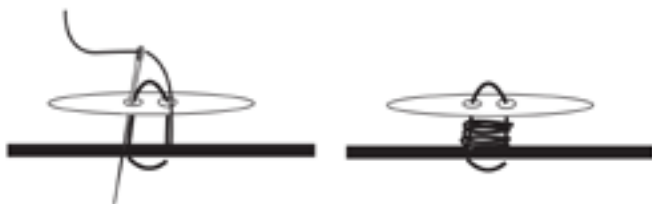
mellem stof og knap. Mellemrummet skal passe til stoffets tykkelse, så jo tykkere stof, desto større mellemrum.

- Lav en hals på knappen ved at vikle tråden tre-fire gange rundt om mellemrummet mellem stof og knap.
- Hæft ved at sy igennem halsen et par gange og

lav en knude på tråden til slut ved at sy igennem løkken fra det sidste sting.

- Nogle knapper har allerede en hals, og dem skal du sy helt ned til stoffet. Trådhalse laver man kun på flade knapper. Hvis knappen har en hals i forvejen, hæfter du på bagsiden af stoffet, der hvor knappen er syet fast. ►

TIP 9: KNAPPER OG HÆGTER

Sy en tråd Hals på flade knapper.

Sy hægter fast med knaphulssting.

Hægter

Hægter bruges især til at sy over lynlåse, for at sikre at lynlåsen ikke går op af sig selv i løbet af dagen. I finere overdele og små jakker kan hægter også bruges til at lukke en jakke eller cardigan i stedet for knapper. Det giver en næsten usynlig lukning, hvis de placeres på indersiden af tøjet. Hægter syes fast med knaphulssting, som er en håndsynings teknik, der giver et holdbart og pænt resultat, hvor tråden lægger sig i helt tætte "perler" ved siden af hinanden. Sy gerne med dobbelt tråd, så du kan hæfte i løkken, som når du syr knapper fast. Dobbelt tråd i knaphulssting vil give

Hægte syet i toppen af en lynlås åbning.

nogle tydeligere knuder/perler på tråden, som er dekorative og ekstra holdbare.

Hægter har to dele: Hægten, som er den del med en lille "arm" og mallen (eller øjet), som er den del med et hul, hægten lukkes ind i. Placer både hægte og malle et par millimeter fra kanten, når du syr dem fast. Hvis de går helt ud til kanten, vil tøjet åbne sig foran hægterne, og det vil se ud som om, der er et "hul" i tøjet.

Følg denne guide, når du syr hægter i tøjet:

- Læg tråden dobbelt, og tråd nålen.

Knapper skal passe til stoffet.

- Placer den ene del af hægten på tøjet, hvor den skal syes i. Hold den fast med en fingerspids.
- Hæft i det ene hul eller "øje" i bunden af hægten ved at sy igennem stoffet – og sy tråden gennem løkken, så den strammer til rundt om hægten.
- Sy knaphulssting hele vejen rundt om "øjet", så knuderne lægger sig pænt i en række.
- Ved selve hægtedelen syr du forenden fast til stoffet med to-tre sting ind under den løse "arm" i hægten.
- Ved malledelen syr du kun de to "øjer" fast på stoffet.
- Hæft helt inde ved hægten/mallen. ♦

TIP 10: FOER OG VLIESELINE

Sådan får du det bedste resultat

Når man syr, og resultatet skal se professionelt ud, er det en god løsning at bruge de rigtige indlægsstoffer som for eksempel vlieseline. Det gør man for at understøtte stoffet og give det et mere afsluttet udtryk. Vlieseline er et af de nemme indlægsmaterialer at arbejde med, fordi der er lim på bagsiden, som smelter, når det bliver varmt. Det betyder, at man kan stryge det fast til stoffet, hvilket er dejlig nemt i forhold til at skulle sy det fast i hånden.

Men det betyder også, at man kan komme til at vende vlieseline forkert og stryge det fast til strygejernet i stedet for stoffet. Hvis du har prøvet det, så ved du allerede, hvor meget sådan et lille uheld kan ødelægge ens gode humør! Syværelset kan

Skjul indersiden af tøjet med foer.

hurtigt blive forvandlet til en tordensky. Heldigvis er det faktisk ret nemt at undgå den slags uheld.

Brug et strygestykke

Det magiske værktøj i denne sammenhæng er noget så simpelt som et gammelt viskestykke eller et stykke mønsterpapir. Du skal nemlig bare sørge for at have noget imellem vlieseline og strygejernet, indtil du er absolut 100 procent sikker på, at det vender rigtigt. På vlieseline er der som sagt

lim-dutter på bagsiden, som smelter, når de bliver varme. På mørkt vlieseline kan man se limen som små glinsende prikker. Og man kan mærke “dutterne”, fordi de giver en ru bagside til vlieseline.

Men det er ikke nok med at vende limsiden ned mod stoffet. Der er lige et par andre fif til at stryge vlieseline på stoffet, som du også skal have med. For det første er der stor forskel på de forskellige typer vlieseline. De to, der bliver brugt mest herhjemme, er fra det tyske brand Vlieseli-

TIP 10: FOER OG Vlieseline

ne (det er derfor, vi kalder strygbart indlægsstof for vlieseline herhjemme).

To slags indlægsstof

Den ene meget brugte type er en punktvlies, som er tynd og let, og den anden er en trådvlies, hvor der er indsat tråde i trådretningen, så vlieseline ikke giver sig i denne retning. Det kan man f.eks. udnytte til linninger, der helst ikke skal udvide sig med tiden. Den tynde punktvlies skal have tør varme, det vil sige ingen damp på strygejernet. Og så skal den have 8-10 sekunders pres.

Trådvliesen skal have våd varme, hvilket i praksis betyder, at du enten skal spraye lidt vand på vlieseline med en forstøver eller dampe let med strygejernet. Og så skal den have 10-16 sek. pres. Når der står pres, er det ment meget bogstaveligt. Limen smelter i en kombination af fysisk pres, varme og eventuelt vand/damp. Så hvis du bare lader strygejernet stå selv, mens du lige tjekker, om der er sket noget spændende på Facebook, så kan du vente længe på, at din vlieseline sidder godt fast. Meget længe. Gider du derimod lægge lidt muskelkraft i og rent faktisk presse på strygejernet, så er du hurtigt færdig med at forstærke dit stof og give det et meget bedre hold.

Foer giver en pæn inderside

Vlieseline kan ses på vrangen af stoffet, og det er ikke så kønt. Så for at skjule indersiden af tøjet, kan man

Vælg foerstof – eller andet glat og let stof – til foer i dit tøj.

sy foer i tøjet, så indersiden i stedet bliver pæn og ensartet. En anden fordel ved at sy foer i tøjet er, at man opnår en meget bedre komfort, fordi tøjet glider meget bedre på kroppen og undertøjet. Det er

vigtigt, at det stof, du vælger at bruge til foer, er glat og let, så det netop kan glide på kroppen, og så tøjet ikke bliver for tykt og tungt. Du kan enten vælge stof, der er beregnet til foer, eller lette silkestoffer. ♦

E-BOG – SÅDAN FÅR DU SUCCES MED DIN SYNING

Inspiration til dine kreative stunder

*Gør det let for dig selv at komme rigtigt i gang med at sy.
Uanset dit niveau kan du finde inspiration til dine kreative
projekter på Ikastetiket.dk og Skaberlyst.dk*

LÆR AT SY VIA ONLINE-SYKURSER

Når du skal i gang med at sy, er der et hav af steder på nettet, hvor du kan finde inspiration. Men vil du skyde genvej og undgå en masse dumme begynderfejl, er det oplagt at starte med et online sykursus som Signe Eriksens: Kom Godt I Gang Med At Sy.

Se mere på:

www.skaberlyst.dk/butik/kom-godt-i-gang-med-at-sy

Hvis du melder dig til at modtage Signe Eriksens nyhedsbrev, kan du med det samme downloade en gratis guide til metervarer:
<http://eepurl.com/gLx6v>

Skaberlyst

SÆT DIT PERSONLIGE MÆRKE PÅ

Er du opsat på, at dine syprojekter skal se så professionelle ud som muligt, bør du kigge nærmere på vævede mærker eller stofetiketter hos Ikast Etiket. Dem kan du få lavet præcis, som du vil have det – med dit eget navn eller måske firmanavn? Mulighederne er mange, hvis du gerne vil brande dine kreationer på en flot og unik måde, så er produkterne fra Ikast Etiket en elegant løsning.

Du kan få lavet dine egne vævede labels og stofetiketter præcis, som du ønsker det. Det er dig, som bestemmer farver, størrelse, design og foldning, så de passer til dine kreationer og understreger din personlige stil.
Se mere på www.ikastetiket.dk

